

Extra instuderingsfrågor – första världskriget (med svar direkt efter)

Varför stod Ryssland på Serbiens sida när Österrike förklarade krig mot Serbien?

Serbien var en naturlig allians i Balkan där Ryssland har sin flotta under vinterhalvåret, därför att landet var ett slavisktalande ortodox land, så som Ryssland.

Vem mördade den österrikiske tronföljaren Franz Ferdinand och varför?

Gavrilo Princip, som tillhörde terrororganisationen Svarta handen mördade Ferdinand för att jaga ut österrikarna ur Bosnien. Organisationen ville skapa en sydslavisk stat under serbisk ledning.

Vilka är de tre samverkande och grundläggande orsakerna till första världskriget?

Industrialismen, imperialismen och nationalismen, vilka underbygger varandra.

Hur ville socialistledaren Jean Jaurés omintetgöra kriget, och varför blev det inte så?

En storstrejk skulle sätta ett stopp för kapitalisternas imperialistiska konflikter. Arbetarna ville inte strejka då de riskerade att bli av med sina fonder, och när nationalismen blev starkare fruktade man att en strejk skulle leda till nederlag i kriget.

Vilket krig sägs vara 'den naturliga startpunkten' som bakgrund för första världskriget?

Det fransk-tyska kriget åren 1870-71, där Tyskland stod som segrare.

Varför bildades år 1904 en vänskapspakt mellan arvfienterna Storbritannien och Frankrike?

Länderna fruktade att Tyskland skulle bli för mäktigt. Samtidigt ville Frankrike få revansch efter nederlaget i tysk-franska kriget. Storbritannien är från början tveksamt men efter att Frankrike gett vika i Fashoda 1898 (se imperialismen i Afrika) skapas förutsättningar för ett närmande mellan dessa två länder. När Tysklands kejsare Wilhelm II dessutom bygger upp en flotta större än britternas går Storbritannien med i pakten med Frankrike (länderna vill samtidigt förhindra att Tyskland tar upp kampen om kolonierna).

Vilka länder ingick i trekejsaravtalet 1873?

Tyskland, Österrike-Ungern och Ryssland.

Vilket förbund bildades 1907?

Trippelententen, en allians mellan Storbritannien, Frankrike och Ryssland.

Vad gjorde Frankrike för att få med Ryssland i ententen och varför?

Lånade pengar till Ryssland för industrialisering och järnväg. Syftet var att omringa Tyskland.

Vilken allians bildades 1882?

Trippelliansen mellan Tyskland, Österrike-Ungern och Italien. Italien bytte sida när kriget bröt ut då ententen erbjöd större landvinster (i norra Italien från Österrike).

Varför anslöt sig Osmanska riket till Tyskland och Österrike-Ungern?

Man fruktade att Ryssland ville kontrollera utloppen till Medelhavet från Svarta havet. Störst var oron i Konstantinopel (idag Istanbul).

Vad kom alliansen mellan Tyskland, Österrike-Ungern och Turkiet att kallas?

Centralmakterna.

Varför påbörjades bygget av Berlin-Bagdad järnvägen och varför irriterade bygget västmakterna?

Tyskland och Österrike-Ungern vill få kontroll över oljefälten i Irak genom en expansion i sydöst och Balkan. Den västerländska imperiemakten vilade på kontrollen över Mellanöstern. Konflikten ses av en del som den viktigaste orsaken till världskriget.

Vad var den så kallade 'svarta veckan'?

Vid månadsskiftet juli-augusti 1914, efter Österrikes krigsförklaring mot Serbien, haglar mobiliseringar och krigsförklaringar.

Vad händer (i korthet) under 'svarta veckan'? (bonusfråga)

Österrike förklarar krig mot Serbien. Ryssland mobiliserar med två miljoner man. Tyskland mobiliserar och förklarar krig mot Ryssland. Frankrike och Storbritannien mobiliserar. Tyskland förklarar krig mot Frankrike och ockuperar Belgien. Storbritannien förklarar krig mot Tyskland.

Varför gick USA in i kriget mot Tyskland?

Tyskarna hade en U-båtsblockad som skulle svälta ut Storbritannien, och sänkte därigenom ett flertal amerikanska fartyg. 1917 går USA in i kriget och snart inser Tyskland att det inte går att vinna kriget.

Varför ville Tyskland dra tillbaka sin begäran om vapenstillestånd och fred 1918?

De nya villkoren var för hårda. Tyskland tvingades ge upp allt land väst om Rhen och utlämna väldiga mängder krigsmaterial. General Ludendorff ville fortsätta kriget för att förbättra utgångsläget.

Varför kunde inte Ludendorff fortsätta kriget?

Stora oroligheter bröt ut i Tyskland. I Kiel gör matroserna myteri, i norra Tyskland bryter en generalstrejk ut och i Sydtyskland proklamerar socialisterna en rådsrepublik med stöd från Moskva.

Vad ville president Wilson med sina fjorton punkter?

Han ville skapa ett program för fred i världen. Rättvisa åt alla folk (dvs nationalismens princip) samt rätt att leva i frihet och säkerhet. Ett Nationernas förbund(NF) skulle bildas.

Vad skulle de fjorton punkterna göra rent praktiskt?

De ockuperade områdena i Ryssland, Belgien, Frankrike och på Balkan skulle utrymmas. Italiens gränser skulle revideras enligt nationalitetsprincipen. Denna princip ska gälla vid skapandet av ett nytt självständigt Polen och på Balkanhalvön.

Vad krävde de tyska socialdemokraterna den 7 november 1918?

Att ett vapenstillestånd skulle slutas omedelbart och att kejsaren skulle abdikera. Två dagar senare avsåg sig Vilhelm II kejsarkronan och landet blev en republik. Den 11 november undertecknas vapenstilleståndsavtalet.

Var och när undertecknades fredsfördraget?

Den 28 juni 1919 i Versailles (samma plats där det tyska kejsardömet utropats 1871).

Vilka villkor tvingades tyska regeringen godkänna vid undertecknandet av fredsfördraget 1919?

Ett stort krigsskadestånd skulle åläggas pga skulden för kriget (skuldparagrafen), en armé på högst hundratusen man, inget flyg och endast sex små krigsfartyg. Landförluster: Till Frankrike Elsass-Lothringen (Alsace-Lorraine på franska), till Polen Västpreussen och del av Schlesien samt till Danmark Nordslesvig . Tyskland blev också av med alla kolonier (till segrarmakterna).

Vilka följdverkningar fick första världskriget och när upphörde dem?

Lenin fick makten i Ryssland. Revansch känslor bidrog till att Hitler kom till makten i Tyskland, vilket resulterade i ett nytt världskrig. Detta krig ledde i sin tur till kalla kriget. Följderna upphörde först i och med berlinmurens och socialismens fall 1989 i Östeuropa och Sovjetunionens upplösning 1991.

Vilka mandat hamnade hos vilka länder när NF delade upp Tysklands kolonier i Afrika och Turkiet?
Palestina och Irak hamnade hos Storbritannien. Syrien och Libanon hamnade hos Frankrike. Avsikten var att dessa mandat ska bli självständiga stater.

Vad under denna tid ligger till grund för Israel-Palestinakonflikten?

Britterna lovade judarna ett 'nationellt hem' samtidigt som arabiska ledare anser sig fått liknande löften.

Vem lade beslag på de tyska besittningarna i Kina?

Japan. Kina riskerade att bli ett japanskt protektorat, men hindrades av USA. Japan hade ändå Korea, Formosa och Manchuriet.

Vem var Kemal Atatürk?

Turkarnas fader som bildade ett sekulärt Turkiet och avskaffade det islamiska kalifatet.